

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความเจริญ มีการขยายตัวของตลาด และมีการจ้างงานมากขึ้น ผลกระทบด้านลบมากขึ้น เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสังคมต่าง ๆ และปัญหาสุขภาพของผู้ใช้แรงงาน การวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการคือ เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย เกิดจากสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย และการเกิดจากภัยธรรมชาติ (ภูษิต เกียรติคุณ, 2535) สาเหตุจากส่วนหนึ่งคือ ท่าทางการทำงานและการยกของ และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการทำงาน (สำนักงานกองทุนทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, 2552)

จากสภาพปัญหาของการทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยจะส่งผลทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องประสบปัญหาด้านสุขภาพ จากการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงาน ทั้งที่เป็นการเจ็บป่วยแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง ตัวอย่างเช่น โรคปอดอักเสบจากฝุ่นฝ้าย (Byssinosis) ของผู้ทำงานโรงงานทอผ้ากรุงเทพ จำกัด และบริษัทเมโทรสปีนนิ่ง จำกัด จำนวน 350 ราย (จะเด็จ เชาว์วิไล, 2537, หน้า 54 – 5) ซึ่งส่งผลทำให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้ใช้แรงงานเผชิญกับปัญหาสำคัญ 3 ประการคือ ร้อยละ 39.9 มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน ร้อยละ 28.2 มีปัญหาด้านค่าตอบแทน และ ร้อยละ 25.8 มีปัญหาจากงานที่ทำขาดความต่อเนื่อง (รายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552)

สถิติโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2552 พบว่ามีการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมจำนวน 16,213 ราย โดยมีกลุ่มโรคที่พบมากที่สุดคือ โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ เฉลี่ยปีละ 5,831 ราย โรคผิวหนัง 4,580 ราย โรคจากสภาวะทางกายภาพ 117 ราย โรคปอดและทางเดินหายใจ 315 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนคนงานและสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคจากการประกอบอาชีพที่สำคัญ ในภาคอุตสาหกรรมที่มีการดำเนินการ ฝักระวัง ประกอบด้วย โรคปอดฝุ่นฝ้าย (Byssinosis) ร้อยละ 9.84 โรคประสาทหูเสื่อมจากการทำงานจำนวนคนงานในอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเสียงดัง ร้อยละ 10.76 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อมูลการเจ็บป่วยประจำปีงบประมาณ 2551 พบว่า มีผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยโรคจากการประกอบอาชีพโดยไม่ได้ระบุรายละเอียด เป็นอัตราป่วย 4.53 (สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค, 2551)

ปัญหาสุขภาพกับกลุ่มแรงงานทำหน้าที่ตัดเย็บ ซึ่งยังไม่ได้มีการป้องกันตนเองจากอันตรายที่จะเกิดกับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตนเองร้อยละ 80 เช่น การไม่สวมที่อุดหู ป้องกันอันตรายจากเสียงดัง การปรับแสงสว่างที่เหมาะสมในการทำงาน ท่าทางในการทำงานที่เหมาะสม และนายจ้างบางแห่งยังไม่ได้สนับสนุนอุปกรณ์ในการป้องกันตนเอง เจ้าของโรงงานส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงบ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยมาเป็นที่ทำงาน (พุลทรัพย์ สวนเมือง ตฤพันธ์, 2550) โดยขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องสุขภาพความปลอดภัยในการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

คนงานตัดเย็บในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นโรงงานขนาดเล็กที่มีการผลิตวัตถุดิบจากผ้าฝ้ายหรือผ้าใยสังเคราะห์ในการทำงานคนงานในโรงงานดังกล่าวไม่ได้มีการป้องกันตนเองจาก สภาพแวดล้อมในการทำงาน การสวมผ้าปิดปาก ปิดจมูก เพื่อป้องกันฝุ่นผ้า การสวมที่อุดหู เพื่อป้องกันเสียงดังจากเครื่องจักร ในส่วนของบริเวณที่มีการตัดเย็บนั้นยังพบว่า มีการติดตั้งหลอดไฟจากหลอดนีออนเพียงหลอดเดียวในการทำงาน มีอากาศร้อน สภาพการระบายอากาศไม่ดี ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดโรคจากการทำงานในคนงานตัดเย็บได้ เช่น สูญเสียการได้ยิน โรคปอดจากฝุ่นผ้า โรคทางเดินหายใจ สายตาเสื่อม อาการแพ้ทางผิวหนัง โรคเครียด หูตึง โรคกระเพาะอาหาร อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาความรู้และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานสร้างเสริมพฤติกรรมการใช้ และการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

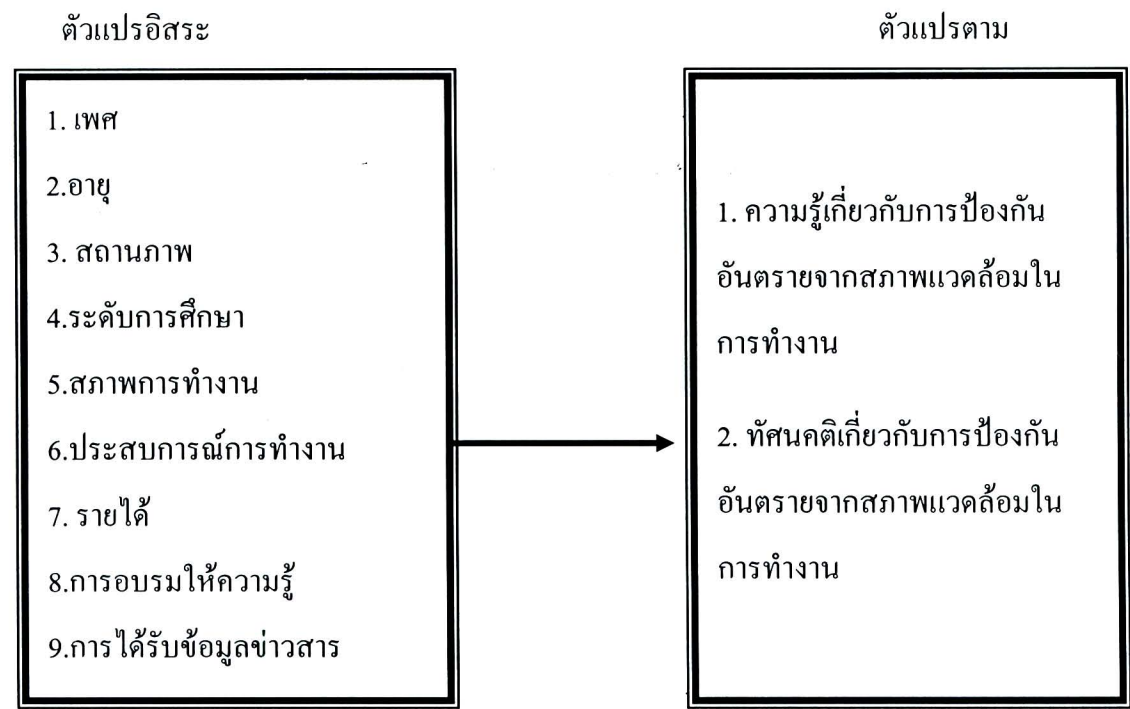
1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สภาพการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน รายได้ การอบรมให้ความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร กับ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สภาพการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน รายได้ การอบรมให้ความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร กับ ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานตัดเย็บ โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์
5. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างระหว่าง ความรู้ ทักษะ ระหว่างคนงานตัดเย็บ เพศชายกับเพศหญิง

สมมติฐานของการศึกษา

อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สภาพการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน รายได้ การอบรมให้ความรู้ การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กับ ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานของคนงานตัดเย็บใน โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพและดูแลสุขภาพในกลุ่มคนงาน ตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
2. สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องได้
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงานในเรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และท่าทางในการทำงาน
4. นำไปใช้ในการหามาตรการในการควบคุมและป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อม ในการทำงานทั้งในส่วนของคนงานและคนงาน
5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานและวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจาก สภาพแวดล้อมการทำงานในเรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และท่าทางในการทำงานของคนงาน ตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ และทัศนคติที่มีต่อการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน
 - 2.2 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สภาพการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน รายได้ การอบรมให้ความรู้ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมการทำงานของคนงานตัดเย็บ โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยสมัครใจของผู้ให้ข้อมูล จึงขึ้นอยู่กับความสมัครใจในการให้ ข้อเท็จจริงของคนงานตัดเย็บ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ในการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง ความรู้ เข้าใจ นำไปใช้ เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในเรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และ ทำทางในการทำงาน ของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

ทัศนคติในการป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง การรับรู้ และ ความรู้สึกของคนงานตามความรู้ ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ของตนเองเพื่อป้องกันตนเองจาก อันตรายในเรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และทำทางในการทำงานของคนงานตัดเย็บโรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

รายได้ หมายถึง ค่าจ้างจริงต่อเดือนที่คนงานได้รับจากการทำงานตัดเย็บโรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

คนงานตัดเย็บ หมายถึง คนงานที่ทำงานในหน้าที่ทั้งตัดและเย็บในคน ๆ เดียวกันของ โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอันตรายจากการใน เรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และทำทางในการทำงาน จากสื่อทาง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของคนงานตัดเย็บ โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

การป้องกันอันตรายจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง การป้องกันสภาวะการ ทำงานที่ก่อให้เกิดอันตรายจากสภาพแวดล้อมในเรื่อง ฝุ่นผ้า แสง เสียง ความร้อน และทำทางใน การทำงาน ของคนงานตัดเย็บโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จังหวัดกาฬสินธุ์

โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง โรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มที่ตั้งอยู่ จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 13 โรงงาน

สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพการทำงานในโรงงานตัดเย็บเป็นจำนวนชั่วโมงต่อหนึ่ง วัน ช่วงเร่งผลิดงาน การทำงานล่วงเวลาและช่วงเวลาในการหยุดพักของคนงานตัดเย็บ

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง การที่คนงานตัดเย็บเคยปฏิบัติงานในโรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแห่งอื่นมาก่อน ประวัติการทำงานใน โรงงานปัจจุบันรวมถึง จำนวนชิ้นในการตัดเย็บ

การอบรมให้ความรู้ หมายถึง การที่คนงานตัดเย็บรับการอบรมให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับ การป้องกันตนเองจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงหน่วยงานที่จัดอบรม